

74

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŻEGLUGI

z dnia 10 marca 1964 r.

w sprawie kwalifikacji zawodowych oficerów i rybaków na polskich morskich statkach rybackich.

Na podstawie art. 46 § 1 Kodeksu morskiego (Dz. U. z 1961 r. Nr 58, poz. 318) oraz art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 21 maja 1963 r. o rybolówstwie morskim (Dz. U. Nr 22, poz. 115) zarządza się, co następuje:

DZIAŁ I

Przepisy wstępne.

§ 1. 1. Przepisy rozporządzenia określają kwalifikacje zawodowe oficerów i rybaków na polskich morskich statkach rybackich w poszczególnych działach służby i w różnych stopniach oraz związane z tymi stopniami uprawnienia do zajmowania odpowiednich stanowisk.

2. Przepisy rozporządzenia stosuje się do załóg statków przeznaczonych lub używanych do rybolówstwa morskiego oraz w jego celach szkoleniowych i naukowo-badawczych, jak również statków dokonujących czynności przetwórczych i usługowych w zakresie rybolówstwa morskiego.

§ 2. 1. Oficerami są kierownicy statków (kapitanowie, szypowie) i osoby dodane im do pomocy w kierowaniu statkami oraz ich mechanizmami i urządzeniami.

2. Rybakami są członkowie załogi statku nie będący oficerami.

§ 3. 1. Z zastrzeżeniem odmiennych przepisów niniejszego rozporządzenia stopnie oficera i rybaka na polskich morskich statkach rybackich mogą uzyskać osoby posiadające obywatelstwo polskie.

2. Osoby ubiegające się o stopnie oficera i rybaka obowiązane są posiadać umiejętność pływania stwierdzoną odpowiednim dokumentem.

§ 4. Kwalifikacje zawodowe oficerów i rybaków załóg przemysłowo-przetwórczych na polskich statkach rybackich regulują odrębne przepisy.

DZIAŁ II

Kwalifikacje oficerów.

Rozdział 1.

Przepis ogólny.

§ 5. Do uzyskania stopnia oficerskiego rybolówstwa morskiego wymagane jest spełnienie warunków przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu.

Rozdział 2.

Oficerowie służby pokładowej.

§ 6. W służbie pokładowej ustala się następujące stopnie oficerskie:

- 1) szypier,
- 2) porucznik żeglugi małej,
- 3) porucznik żeglugi wielkiej,

- 4) kapitan żeglugi małej,
- 5) kapitan żeglugi wielkiej.

§ 7. W służbie pokładowej ustala się następujące stanowiska oficerskie:

- 1) asystent pokładowy — pomocnik kierownika statku nie pełniący samodzielnie służby,
- 2) IV oficer — pomocnik kierownika statku,
- 3) III oficer — pomocnik kierownika statku,
- 4) II oficer — pomocnik kierownika statku,
- 5) I oficer — zastępca kierownika statku,
- 6) kapitan, szypcerz — kierownik statku.

§ 8. 1. Dla ustalenia uprawnień zawodowych i praktyki kwalifikacyjnej oficerów służby pokładowej rozróżnia się następujące rodzaje żeglugi morskiej:

- 1) żegluga na wodach osłoniętych,
- 2) żegluga przybrzeżna,
- 3) żegluga bałtycka,
- 4) żegluga mała,
- 5) żegluga wielka.

2. Przez żeglugę na wodach osłoniętych rozumie się żeglugę na wodach polskich na Zalewach Szczecińskim i Wiślanym oraz w Zatoce Gdańskiej na zachód od linii łączącej południowy cypel Mierzei Helskiej ze wschodnim brzegiem ujścia Wisły pod Świbnem.

3. Przez żeglugę przybrzeżną rozumie się żeglugę morską w odległości nie przekraczającej 20 mil morskich od linii brzegu morskiego Państwa Polskiego.

4. Przez żeglugę bałtycką rozumie się żeglugę na Morzu Bałtyckim na Bellach i Kattegacie oraz na Skagerraku do 10° długości geograficznej wschodniej.

5. Przez żeglugę małą rozumie się żeglugę poza granicami żeglugi bałtyckiej — na Morzu Północnym do 62° szerokości geograficznej północnej i 8° długości geograficznej zachodniej, jak również żeglugę na wodach do linii łączącej Ouessant (Francja) i Fastnet (Irlandia).

6. Przez żeglugę wielką rozumie się żeglugę na pozostałych obszarach morskich.

§ 9. Do uzyskania stopnia oficera służby pokładowej wymagane są następujące warunki:

1. do uzyskania stopnia szypca:

- 1) ukończenie Zasadniczej Szkoły Rybołówstwa Morskiego w specjalności służby pokładowej,
- 2) posiadanie 36-miesięcznej praktyki pływania na morskich statkach rybackich w charakterze członka załogi lub ucznia w dziale służby pokładowej — w tym co najmniej 6 miesięcy na stanowisku i w stopniu starszego rybaka,
- 3) złożenie egzaminu praktycznego na statku, albo:
  2. do uzyskania stopnia porucznika żeglugi małej:
    - 1) ukończenie Państwowej Szkoły Rybołówstwa Morskiego w specjalności służby pokładowej,
    - 2) posiadanie 18-miesięcznej praktyki pływania na morskich statkach rybackich w charakterze członka załogi lub ucznia w dziale służby pokładowej — w tym co najmniej 6 miesięcy w żegludze wielkiej lub małej, z czego co najmniej 3 miesiące na stanowisku asystenta,
  - 3) osoby, które w czasie nauki w Państwowej Szkole Rybołówstwa Morskiego nie odbyły przewidzianej programem szkolenia kierowanej praktyki pływania na statkach znajdujących się w eksploatacji, obowiązane są złożyć ponadto egzamin praktyczny na statku, albo:

- 4) posiadanie stopnia szypca,
- 5) posiadanie dodatkowej 12-miesięcznej praktyki pływania na morskich statkach rybackich na stanowiskach oficerskich,
- 6) złożenie egzaminu teoretycznego i praktycznego, albo:
  - 7) posiadanie 54-miesięcznej praktyki pływania na morskich statkach rybackich w charakterze członka załogi w dziale służby pokładowej, w tym co najmniej 12 miesięcy na stanowisku i w stopniu starszego rybaka w żegludze wielkiej lub małej i 6 miesięcy na stanowisku asystenta pokładowego w tej żegludze,
  - 8) złożenie egzaminu teoretycznego i praktycznego;
    3. do uzyskania stopnia porucznika żeglugi wielkiej:
      - 1) posiadanie stopnia porucznika żeglugi małej,
      - 2) posiadanie świadectwa dojrzałości,
      - 3) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na morskich statkach rybackich na stanowiskach oficerskich w dziale służby pokładowej — w tym co najmniej 12 miesięcy w żegludze wielkiej lub małej; praktykę na stanowisku asystenta pokładowego zalicza się w ilości nie większej niż 6 miesięcy,
    - 4) osoby, które nie ukończyły Państwowej Szkoły Rybołówstwa Morskiego w specjalności służby pokładowej, obowiązane są złożyć ponadto egzamin teoretyczny;
      4. do uzyskania stopnia kapitana żeglugi małej:
        - 1) posiadanie stopnia porucznika żeglugi wielkiej,
        - 2) posiadanie świadectwa dojrzałości,
        - 3) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na morskich statkach rybackich na stanowiskach oficerskich w dziale służby pokładowej, w tym co najmniej 12 miesięcy w żegludze wielkiej lub małej,
      - 4) osoby, które nie ukończyły Państwowej Szkoły Rybołówstwa Morskiego w specjalności służby pokładowej, obowiązane są złożyć ponadto egzamin teoretyczny;
        5. do uzyskania stopnia kapitana żeglugi wielkiej:
          - 1) posiadanie stopnia kapitana żeglugi małej,
          - 2) posiadanie świadectwa dojrzałości,
          - 3) posiadanie dodatkowej 18-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku zastępcy kierownika (kapitana) statku rybackiego w żegludze wielkiej lub kierownika (kapitana) statku rybackiego ponad 300 BRT w żegludze małej albo 36-miesięcznej dodatkowej praktyki pływania na stanowiskach: kierownika statku rybackiego do 300 BRT lub zastępcy kierownika statku rybackiego ponad 300 BRT w żegludze małej, lub II oficera w żegludze wielkiej,
      - 4) złożenie egzaminu.

§ 10. Asystentem pokładowym może być osoba, która spełniła warunki wymagane do uzyskania stopnia porucznika żeglugi małej rybołówstwa morskiego, z wyjątkiem wymaganej praktyki pływania na stanowisku asystenta pokładowego oraz egzaminu praktycznego, jeżeli egzamin ten jest wymagany.

§ 11. Ustala się następujące uprawnienia zawodowe oficerów służby pokładowej:

1. Szypcerz może być:

- 1) kierownikiem statku (szyprem) w żegludze bałtyckiej na statkach rybackich do 50 BRT z wyjątkiem szkolnych statków rybackich,
  - 2) zastępcą kierownika statku w żegludze bałtyckiej i małej na statkach rybackich do 120 BRT z wyjątkiem szkolnych statków rybackich.
2. Porucznik żeglugi małej może być:
- 1) kierownikiem statku (szyprem):
    - a) w żegludze bałtyckiej i małej na statkach rybackich do 120 BRT z wyjątkiem statków szkolnych,
    - b) w żegludze bałtyckiej na szkolnych statkach rybackich do 50 BRT;

warunkiem zajmowania tego stanowiska jest posiadanie 12-miesięcznej praktyki pływania na statkach rybackich na stanowisku oficerskim w żegludze malej,

- 2) zastępcą kierownika (kapitana) statku w żegludze bałtyckiej i malej na statkach rybackich do 300 BRT, z wyjątkiem szkolnych statków rybackich ponad 120 BRT; warunkiem zajmowania tego stanowiska jest posiadanie 6-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku oficerskim,
- 3) II oficerem w żegludze malej na każdym statku z wyjątkiem statków szkolnych ponad 300 BRT,
- 4) III i IV oficerem w każdej żegludze i na każdym statku rybackim z wyjątkiem statków szkolnych ponad 300 BRT w żegludze wielkiej.

3. Porucznik żeglugi wielkiej może być:

- 1) kierownikiem statku (kapitanem) w żegludze bałtyckiej i malej na statkach rybackich do 300 BRT z wyjątkiem szkolnych statków rybackich ponad 120 BRT,
- 2) zastępcą kierownika (kapitana) statku w każdej żegludze na statkach rybackich do 800 BRT z wyjątkiem szkolnych statków rybackich ponad 300 BRT,
- 3) II oficerem w każdej żegludze i na każdym statku z wyjątkiem szkolnych statków rybackich ponad 800 BRT w żegludze wielkiej,
- 4) III i IV oficerem w każdej żegludze i na każdym statku.

4. Kapitan żeglugi malej może być:

- 1) kierownikiem statku (kapitanem) w żegludze bałtyckiej i malej na każdym statku rybackim, a w żegludze wielkiej na statku rybackim do 800 BRT z wyjątkiem szkolnych statków rybackich ponad 300 BRT,
- 2) zastępcą kierownika statku (kapitana) w każdej żegludze i na każdym statku rybackim z wyjątkiem szkolnych statków rybackich ponad 800 BRT w żegludze wielkiej,
- 3) II oficerem — w każdej żegludze i na każdym statku.

5. Kapitan żeglugi wielkiej może być kierownikiem (kapitanem) każdego statku rybackiego w każdej żegludze. Do zajmowania stanowiska kierownika (kapitana) na szkolnych statkach rybackich ponad 300 BRT w żegludze wielkiej oraz na statkach-przetwórnicach, statkach-zamrażalnicach i statkach-bazach rybackich wymagane jest posiadanie 18-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku kierownika (kapitana) na innych statkach rybackich ponad 300 BRT lub zastępcy kierownika (kapitana) na statkach rybackich ponad 800 BRT w stopniu co najmniej kapitana żeglugi malej.

Rozdział 3.

Oficerowie służby mechanicznej.

§ 12. W służbie mechanicznej ustala się następujące stopnie oficerskie:

- 1) oficer mechanik okrętowy IV klasy,
- 2) oficer mechanik okrętowy III klasy,
- 3) oficer mechanik okrętowy II klasy,
- 4) oficer mechanik okrętowy I klasy.

§ 13. 1. W służbie mechanicznej ustala się następujące stanowiska oficerskie:

- 1) asystent maszynowy — pomocnik kierownika maszyn nie pełniący samodzielnie służby,
- 2) IV mechanik — pomocnik kierownika maszyn,
- 3) III mechanik — pomocnik kierownika maszyn,
- 4) II mechanik — pomocnik kierownika maszyn,
- 5) I mechanik — zastępca kierownika maszyn,
- 6) starszy mechanik — kierownik maszyn.

2. Na statkach, na których nie ma stanowiska starszego mechanika, kierownikiem maszyn jest I mechanik, a zastępcą kierownika maszyn — II mechanik.

§ 14. Dla ustalenia uprawnień zawodowych i praktyki kwalifikacyjnej oficerów służby mechanicznej rozróżnia się 5 kategorii morskich statków rybackich:

- Kategoria V — statki o mocy głównych silników spaliniowych od 50 do 150 KM,
- Kategoria IV — statki o mocy głównych silników spaliniowych od 150 do 250 KM oraz statki o mocy głównych silników parowych poniżej 400 KM,
- Kategoria III — statki o mocy głównych silników spaliniowych od 250 do 400 KM oraz statki o mocy głównych silników parowych od 400 do 650 KM,
- Kategoria II — statki o mocy głównych silników spaliniowych od 400 do 1500 KM oraz statki o mocy głównych silników parowych od 650 do 1800 KM,
- Kategoria I — statki o mocy głównych silników spaliniowych ponad 1500 KM oraz statki o mocy głównych silników parowych ponad 1800 KM.

§ 15. Do uzyskania stopnia oficera służby mechanicznej wymagane są następujące warunki:

1. do uzyskania stopnia oficera mechanika okrętowego IV klasy:

- 1) ukończenie Państwowej Szkoły Rybołówstwa Morskiego w specjalności służby mechanicznej,
- 2) posiadanie 18-miesięcznej praktyki, w tym 9 miesięcy pływania na statku rybackim w charakterze członka załogi lub ucznia w dziale służby mechanicznej, z tego co najmniej 3 miesiące na stanowisku asystenta, oraz 9 miesięcy praktyki w warsztatach mechanicznych, w tym co najmniej 3 miesiące praktyki stoczniowej przy budowie lub naprawie maszyn okrętowych; praktykę w warsztatach Państwowej Szkoły Rybołówstwa Morskiego w specjalności służby mechanicznej oraz przy instalowaniu silowni okrętowych na statkach i przy remontach klasy co najmniej 4-letniej zalicza się do praktyki w warsztatach mechanicznych,
- 3) osoby, które w czasie nauki w Państwowej Szkole Rybołówstwa Morskiego nie odbyły przewidzianego programem szkolenia kierowanej praktyki pływania na statkach znajdujących się w eksploatacji, obowiązane są złożyć ponadto egzamin praktyczny na statku, albo:
- 4) posiadanie stopnia motorzysty lub smarownika,
- 5) posiadanie 54-miesięcznej praktyki pływania na statkach rybackich w charakterze członka załogi lub ucznia w dziale służby mechanicznej, w tym co najmniej 18 miesięcy na stanowisku motorzysty lub smarownika na statkach rybackich co najmniej IV kategorii i 6 miesięcy na stanowisku asystenta maszynowego; 24 miesiące pływania mogą być zastąpione praktyką w warsztatach mechanicznych i stoczniach przy budowie lub naprawie maszyn okrętowych; dla absolwentów Zasadniczej Szkoły Rybołówstwa Morskiego i szkół równorzędnych w specjalności służby mechanicznej ogólny okres wymaganej praktyki pływania jest o 9 miesięcy krótszy,
- 6) złożenie egzaminu teoretycznego i praktycznego;

2. do uzyskania stopnia oficera mechanika okrętowego III klasy:

- 1) posiadanie stopnia oficera mechanika okrętowego IV klasy,
- 2) posiadanie świadectwa dojrzałości,
- 3) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowiskach oficerskich w dziale służby mechanicznej, w tym co najmniej 6 miesięcy na stanowisku zastępcy kierownika maszyn na statkach rybac-

kich III kategorii lub 12 miesięcy na stanowisku pomocnika kierownika maszyn na statkach rybackich co najmniej II kategorii; praktykę pływania na stanowisku asystenta maszynowego zalicza się w ilości nie większej niż 6 miesięcy,

- 4) osoby, które nie ukończyły Państwowej Szkoły Rybołówstwa Morskiego w specjalności służby mechanicznej lub które nie posiadają uprawnień równorzędnych (§ 16), obowiązane są złożyć ponadto egzamin teoretyczny;

3. do uzyskania stopnia oficera mechanika okrętowego II klasy:

- 1) posiadanie stopnia oficera mechanika okrętowego III klasy,
- 2) posiadanie świadectwa dojrzałości,
- 3) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowiskach oficerskich w dziale służby mechanicznej, w tym co najmniej 6 miesięcy na stanowisku kierownika maszyn na statkach rybackich III kategorii albo zastępcy kierownika maszyn na statkach rybackich II kategorii lub 12 miesięcy na stanowisku pomocnika kierownika maszyn na statkach rybackich I kategorii,
- 4) osoby, które nie ukończyły Państwowej Szkoły Rybołówstwa Morskiego w specjalności służby mechanicznej lub które nie posiadają uprawnień równorzędnych (§ 16), obowiązane są złożyć ponadto egzamin teoretyczny;

4. do uzyskania stopnia oficera mechanika okrętowego I klasy:

- 1) posiadanie stopnia oficera mechanika okrętowego II klasy,
- 2) posiadanie świadectwa dojrzałości,
- 3) posiadanie dodatkowej 18-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku oficerskim w dziale służby mechanicznej — w tym 9 miesięcy na stanowisku kierownika maszyn na statkach rybackich II kategorii lub zastępcy kierownika maszyn na statkach rybackich I kategorii albo 36-miesięcznej dodatkowej praktyki pływania na stanowisku kierownika maszyn na statkach rybackich III kategorii lub zastępcy kierownika maszyn na statkach rybackich II kategorii,
- 4) złożenie egzaminu.

§ 16. Osoby posiadające dyplom inżyniera budowy okrętów ze specjalnością budowy maszyn i silowni okrętowych lub świadectwo technika budowy okrętów z tą samą specjalnością mogą ubiegać się o uzyskanie dyplomu oficera służby mechanicznej na warunkach określonych w § 15 dla absolwentów Państwowej Szkoły Rybołówstwa Morskiego. Okres praktyki wymaganej do uzyskania stopnia oficera mechanika okrętowego IV klasy jest dla techników dłuższy od ustalonego w § 15 ust. 1 pkt 2 o dodatkowe 9 miesięcy praktyki pływania w charakterze członka załogi w dziale służby mechanicznej oraz 6 miesięcy praktyki w warsztatach mechanicznych przy budowie lub naprawie maszyn okrętowych.

§ 17. Asystentem maszynowym na statkach rybackich III, II i I kategorii może być osoba, która spełniła warunki wymagane do uzyskania stopnia oficera mechanika okrętowego IV klasy, z wyjątkiem wymaganej praktyki pływania na stanowisku asystenta maszynowego i egzaminu praktycznego, jeżeli egzamin ten jest wymagany.

§ 18. Ustala się następujące uprawnienia zawodowe oficerów służby mechanicznej:

1. Oficer mechanik okrętowy IV klasy może być:

- 1) kierownikiem maszyn na statkach rybackich IV kategorii z wyjątkiem statków szkolnych,
- 2) zastępcą kierownika maszyn na statkach rybackich III kategorii z wyjątkiem statków szkolnych,

- 3) III mechanikiem na statkach rybackich II kategorii,
- 4) IV mechanikiem na statkach rybackich I kategorii.

2. Oficer mechanik okrętowy III klasy może być:

- 1) kierownikiem maszyn na statkach rybackich III kategorii z wyjątkiem statków szkolnych,
- 2) zastępcą kierownika maszyn na statkach rybackich II kategorii z wyjątkiem statków szkolnych,
- 3) III mechanikiem na statkach rybackich wszystkich kategorii.

3. Oficer mechanik okrętowy II klasy może być:

- 1) kierownikiem maszyn na statkach rybackich II kategorii z wyjątkiem statków szkolnych,
- 2) zastępcą kierownika maszyn na statkach rybackich wszystkich kategorii, z wyjątkiem statków szkolnych I kategorii.

4. Oficer mechanik okrętowy I klasy może być kierownikiem maszyn na statkach rybackich wszystkich kategorii. Do zajmowania stanowiska kierownika maszyn na statkach-bazach rybackich i statkach szkolnych I kategorii wymagane jest posiadanie 24-miesięcznej praktyki na stanowisku kierownika maszyn na innych statkach.

Rozdział 4.

Oficerowie służby elektrycznej, radiokomunikacyjnej i administracyjno-gospodarczej.

§ 19. W stosunku do oficerów służby elektrycznej, radiokomunikacyjnej i administracyjno-gospodarczej rybołówstwa morskiego stosuje się odpowiednio przepisy rozporządzenia Ministra Żegludki z dnia 7 lutego 1963 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych oficerów i marynarzy na polskich statkach morskich (Dz. U. Nr 7, poz. 40).

DZIAŁ III

Kwalifikacje rybaków.

Rozdział 1.

Przepis ogólny.

§ 20. Do uzyskania stopnia rybackiego wymagane jest posiadanie świadectwa ukończenia szkoły podstawowej oraz spełnienie warunków przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu.

Rozdział 2.

Rybaczy służby pokładowej.

§ 21. 1. W służbie pokładowej ustala się następujące kategorie rybaków:

- 1) rybacy przybrzeżni,
- 2) rybacy pełnomorscy.

2. Rybacy przybrzeżni mogą być zatrudniani tylko na łodziach rybackich w żegludze na wodach osłoniętych i w żegludze przybrzeżnej, a rybacy pełnomorscy — na wszelkich innych statkach rybackich w każdej żegludze.

§ 22. Dla rybaków przybrzeżnych ustala się następujące stopnie i stanowiska:

- 1) praktykant przybrzeżny,
- 2) rybak przybrzeżny,
- 3) starszy rybak przybrzeżny.

§ 23. Do uzyskania poszczególnych stopni w kategorii rybaków przybrzeżnych wymagane są następujące warunki:

1. do uzyskania stopnia praktykanta przybrzeżnego:

złożenie egzaminu w zakresie bezpieczeństwa pracy na łodzi;

2. do uzyskania stopnia rybaka przybrzeżnego;

1) ukończenie Zasadniczej Szkoły Rybołówstwa Morskiego w specjalności służby pokładowej albo:

2) posiadanie stopnia praktykanta przybrzeżnego,

3) posiadanie 12-miesięcznej praktyki pływania na morskich łodziach rybackich na stanowisku i w stopniu praktykanta przybrzeżnego,

4) złożenie egzaminu z zakresu umiejętności kierowania łodzią rybacką;

3. do uzyskania stopnia starszego rybaka przybrzeżnego:

1) posiadanie stopnia rybaka przybrzeżnego,

2) posiadanie dodatkowej 12-miesięcznej praktyki pływania na morskich łodziach rybackich na stanowisku i w stopniu rybaka przybrzeżnego,

3) osoby, które nie ukończyły Zasadniczej Szkoły Rybołówstwa Morskiego w specjalności służby pokładowej, obowiązane są złożyć ponadto egzamin.

§ 24. Dla rybaków pełnomorskich ustala się następujące stopnie:

1) praktykant pokładowy,

2) młodszy rybak,

3) rybak,

4) starszy rybak,

5) cieśla okrętowy,

6) bosman.

§ 25. W służbie pokładowej rybaków pełnomorskich ustala się następujące stanowiska:

1) praktykant pokładowy,

2) młodszy rybak,

3) rybak,

4) rybak-strażak,

5) starszy rybak,

6) starszy rybak-strażak,

7) strażak okrętowy — na statkach-bazach rybackich,

8) starszy strażak okrętowy — na statkach-bazach rybackich,

9) sternik,

10) magazynier sprzętu pokładowo-połowowego,

11) nurek okrętowy,

12) cieśla okrętowy,

13) bosman.

§ 26. Do uzyskania poszczególnych stopni w kategorii rybaków pełnomorskich wymagane są następujące warunki:

1. do uzyskania stopnia praktykanta pokładowego:

złożenie egzaminu z zakresu bezpieczeństwa pracy na statku rybackim,

2. do uzyskania stopnia młodszego rybaka:

posiadanie 6-miesięcznej praktyki pływania na statkach rybackich w charakterze praktykanta pokładowego; pływanie w tym charakterze na łodziach rybackich może być zaliczone w ilości nie większej niż 3 miesiące;

3. do uzyskania stopnia rybaka:

1) ukończenie Zasadniczej Szkoły Rybołówstwa Morskiego w specjalności służby pokładowej.

albo:

2) posiadanie stopnia młodszego rybaka,

3) posiadanie 6-miesięcznej praktyki pływania na morskich statkach rybackich w stopniu i na stanowisku młodszego rybaka; pływanie na łodziach rybackich w charakterze rybaka może być zaliczone w ilości nie większej niż 3 miesiące,

albo:

4) posiadanie stopnia starszego rybaka przybrzeżnego;

4. do uzyskania stopnia starszego rybaka:

1) posiadanie stopnia rybaka,

2) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na morskich statkach rybackich na stanowisku i w stopniu rybaka,

3) posiadanie świadectwa ratownika,

4) osoby, które nie ukończyły Zasadniczej Szkoły Rybołówstwa Morskiego w specjalności służby pokładowej, obowiązane są złożyć ponadto egzamin;

5. do uzyskania stopnia cieśli okrętowego:

1) posiadanie stopnia rybaka albo 6-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku i w stopniu co najmniej młodszego rybaka na statkach powyżej 300 BRT,

2) posiadanie kwalifikacji cieśli stwierdzone odpowiednim świadectwem lub złożeniem egzaminu;

6. do uzyskania stopnia bosmana:

1) posiadanie stopnia starszego rybaka,

2) posiadanie dodatkowej 18-miesięcznej praktyki pływania na morskich statkach rybackich na stanowisku i w stopniu starszego rybaka, w tym co najmniej 6 miesięcy na statkach powyżej 300 BRT,

3) złożenie egzaminu.

§ 27. Do zajmowania w kategorii rybaków przybrzeżnych i pełnomorskich poszczególnych stanowisk w służbie pokładowej ustalonych w §§ 22 i 25 wymagane są następujące warunki:

1) stanowiska praktykantów przybrzeżnego i pokładowego, młodszego rybaka, rybaka, starszego rybaka, cieśli okrętowego i bosmana mogą zajmować osoby posiadające odpowiednie stopnie,

2) stanowisko rybaka-strażaka może zajmować rybak służby pokładowej, posiadający odpowiednie przeszkolenie pozarnicze,

3) stanowisko starszego rybaka-strażaka może zajmować starszy rybak, posiadający ukończony odpowiedni kurs pożarniczy lub stopień zawodowego podofficera pożarnictwa,

4) stanowisko strażaka okrętowego i starszego strażaka okrętowego na statkach-bazach rybackich mogą zajmować osoby posiadające kwalifikacje zawodowego podofficera pożarnictwa oraz:

a) dla stanowiska strażaka okrętowego — odpowiednie, zakończone złożeniem egzaminu przeszkolenie ze znajomości statku, jego mechanizmów i urządzeń związanych z bezpieczeństwem przeciwpożarowym oraz organizacji pracy na statku-bazie i współpracujących z nią statkach łowczych i łącznikowych,

b) dla stanowiska starszego strażaka okrętowego — dodatkową 24-miesięczną praktykę pływania na stanowisku strażaka okrętowego,

5) stanowisko sternika może zajmować osoba, która posiada stopień co najmniej starszego rybaka,

6) stanowisko magazyniera sprzętu pokładowo-połowowego może zajmować osoba, która posiada stopień co najmniej starszego rybaka,

7) stanowisko nurka okrętowego może zajmować osoba posiadająca kwalifikacje nurka zawodowego i stopień co najmniej rybaka.

§ 28. 1. Osoba posiadająca stopień rybaka przybrzeżnego może kierować otwartymi łodziami rybackimi — wiosłowymi, żaglowymi i motorowymi, a posiadająca stopień rybaka pełnomorskiego może kierować tymi łodziami — po odbyciu co najmniej 6-miesięcznej praktyki pływania na określonym typie łodzi oraz po złożeniu egzaminu z zakresu umiejętności kierowania tą łodzią.

2. Osoba posiadająca stopień starszego rybaka przybrzeżnego może kierować łodziami rybackimi wszystkich typów łącznie z barkasami, a posiadająca stopień starszego rybaka pełnomorskiego — po odbyciu co najmniej 6-miesięcznej praktyki pływania na określonym typie łodzi.

Rozdział 3.

Rybacy służby mechanicznej.

§ 29. W służbie mechanicznej ustala się następujące stopnie i stanowiska rybackie:

- 1) praktykant motorzysty,
- 2) młodszy motorzysta, pomocnik palacza,
- 3) palacz,
- 4) motorzysta, smarownik,
- 5) magazynier maszynowy.

§ 30. Do uzyskania stopni rybackich w służbie mechanicznej wymagane są następujące warunki:

1. do uzyskania stopnia praktykanta motorzysty:
  - 1) posiadanie 6-miesięcznej praktyki w warsztatach mechanicznych,
  - 2) złożenie egzaminu z zakresu bezpieczeństwa pracy na statku rybackim;
2. do uzyskania stopnia młodszego motorzysty:
  - 1) ukończenie Zasadniczej Szkoły Rybołówstwa Morskiego w specjalności służby mechanicznej lub Zasadniczej Szkoły Budowy Maszyn Okrętowych albo Wydziału Mechanicznego Zasadniczej Szkoły Żeglugi Śródlądowej lub szkoły równorzędnej,
  - albo:
  - 2) posiadanie stopnia praktykanta motorzysty,
  - 3) posiadanie 18-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku praktykanta motorzysty przy obsłudze silników spalinowych,
  - albo:
  - 4) posiadanie tytułu robotnika wykwalifikowanego w zawodzie mechanika silników spalinowych oraz 6-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku praktykanta motorzysty,
  - albo:
  - 5) posiadanie tytułu ślusarza maszynowego oraz 9-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku praktykanta motorzysty;
3. do uzyskania stopnia pomocnika palacza:
  - 1) posiadanie 12-miesięcznej praktyki w warsztatach mechanicznych lub 6-miesięcznej praktyki przy obsłudze kotłowej,
  - 2) złożenie egzaminu z zakresu bezpieczeństwa pracy na statku rybackim;
4. do uzyskania stopnia palacza:
  - 1) posiadanie stopnia pomocnika palacza,
  - 2) posiadanie 12-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku i w stopniu pomocnika palacza,
  - 3) złożenie egzaminu;
5. do uzyskania stopnia motorzysty:
  - 1) posiadanie stopnia młodszego motorzysty,
  - 2) posiadanie dodatkowej 18-miesięcznej praktyki pływania przy obsłudze silników spalinowych na statkach rybackich; dla absolwentów Zasadniczej Szkoły Rybołówstwa Morskiego i szkół równorzędnych w specjalności służby mechanicznej okres wymaganej dodatkowej praktyki pływania jest o 9 miesięcy krótszy,
  - 3) osoby, które nie ukończyły Zasadniczej Szkoły Rybołówstwa Morskiego w specjalności służby mechanicznej lub szkoły równorzędnej, obowiązane są złożyć ponadto egzamin;
6. do uzyskania stopnia smarownika:
  - 1) posiadanie stopnia palacza,
  - 2) posiadanie dodatkowej 18-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku palacza,
  - 3) złożenie egzaminu;

7. do uzyskania stopnia magazyniera maszynowego:
  - 1) posiadanie stopnia motorzysty lub smarownika,
  - 2) posiadanie dodatkowej 18-miesięcznej praktyki pływania na statkach rybackich ponad 800 BRT na stanowisku motorzysty lub smarownika.

§ 31. 1. Praktykant motorzysty nie pełni samodzielnej służby.

2. Młodszy motorzysta może być:

- 1) kierownikiem maszyn na statkach rybackich o mocy maszyn do 50 KM,
- 2) zastępcą kierownika maszyn na statkach rybackich V kategorii.

3. Motorzysta może być:

- 1) kierownikiem maszyn na statkach rybackich V kategorii,
- 2) zastępcą kierownika maszyn na statkach rybackich IV kategorii,
- 3) pomocnikiem kierownika maszyn na statkach rybackich III kategorii.

Rozdział 4.

Rybacy służby elektrycznej, radiokomunikacyjnej i administracyjno-gospodarczej.

§ 32. W stosunku do rybaków służby elektrycznej, radiokomunikacyjnej i administracyjno-gospodarczej stosuje się odpowiednie przepisy rozporządzenia powołanego w § 19 odnoszące się do marynarzy.

DZIAŁ IV

Przepisy szczególne.

Rozdział 1.

Przepisy szczególne dla oficerów.

§ 33. 1. Obywatele polscy posiadający zagraniczne dyplomy oficerów rybołówstwa morskiego mogą na ich podstawie za każdorazowym zezwoleniem Ministra Żeglugi uzyskać odpowiednie dyplomy polskie na wniosek zaopiniowany przez urząd morski.

2. Cudzoziemcy mający prawo stałego pobytu w Polsce, posiadający zagraniczne dyplomy oficerów rybołówstwa morskiego, mogą na ich podstawie za zezwoleniem Ministra Żeglugi uzyskać odpowiednie dyplomy polskie na wniosek zaopiniowany przez urząd morski — po uprzednim złożeniu sprawdzającego egzaminu ze znajomości języka polskiego i obowiązujących przepisów polskich w zakresie wykonywania czynności służbowych na polskich morskich statkach rybackich.

3. Cudzoziemcy mający prawo stałego pobytu w Polsce, a nie posiadający zagranicznych dyplomów oficerów rybołówstwa morskiego, mogą uzyskać za zezwoleniem Ministra Żeglugi stopnie oficerskie na warunkach ustalonych w niniejszym rozporządzeniu dla obywateli polskich.

§ 34. 1. Oficerowie służby morskiej Marynarki Wojennej i służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, którzy ukończyli Oficerską Szkołę Marynarki Wojennej lub Wyższą Szkołę Marynarki Wojennej, mogą uzyskać stopień porucznika żeglugi małej rybołówstwa morskiego, jeżeli:

- 1) posiadają 18-miesięczną praktykę pływania w dziale służby pokładowej w kampanii na okrętach wojennych lub na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza albo na statkach morskich — w tym 6 miesięcy na stanowisku oficerskim,

- 2) odbędą 6-miesięczną praktykę pływania w działach służby pokładowej na morskich statkach rybackich,
- 3) złożą uzupełniający egzamin teoretyczny i praktyczny z przedmiotów zawodowych nie objętych programem wymienionych na wstępie szkół Marynarki Wojennej.
2. Oficerowie służby morskiej Marynarki Wojennej i służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, którzy nie ukończyli Oficerskiej Szkoły Marynarki Wojennej lub Wyższej Szkoły Marynarki Wojennej, mogą uzyskać stopień porucznika żeglugi małej rybołówstwa morskiego po spełnieniu warunków określonych w ust. 1 pkt 1 i 2 oraz po złożeniu egzaminu teoretycznego i praktycznego przewidzianego w § 9 ust. 2 pkt 6.
3. Do uzyskania wyższych stopni oficerskich w działach służby pokładowej rybołówstwa morskiego wymagane jest spełnienie warunków określonych w § 9 ust. 3, 4 i 5. Oficerowie, którzy ukończyli Oficerską Szkołę Marynarki Wojennej lub Wyższą Szkołę Marynarki Wojennej, zwolnieni są od obowiązku składania egzaminu przewidzianego w § 9 ust. 3 i 4.
- § 35. 1. Oficerowie służby niepokładowej Marynarki Wojennej i służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza mogą uzyskać stopień szypca rybołówstwa morskiego, jeżeli:
- 1) posiadają 36-miesięczną praktykę pływania w kampanii na okrętach wojennych lub na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza,
  - 2) posiadają dodatkową 18-miesięczną praktykę pływania w działach służby pokładowej na morskich statkach rybackich, w tym 6 miesięcy na stanowisku starszego rybaka,
  - 3) złożą egzamin teoretyczny wymagany do uzyskania tego stopnia.
2. Podoficerowie zawodowi, nadterminowi i służby zasadniczej Marynarki Wojennej i służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza specjalności nawigacyjnych, zwolnieni z czynnej służby wojskowej, mogą uzyskać stopień szypca rybołówstwa morskiego, jeżeli odpowiadają warunkom przewidzianym w ust. 1 pkt 1 i 2, a ponadto:
- 1) ukończyli kurs specjalistów (kurs podoficerski lub równorzędny) Marynarki Wojennej o kierunku nawigacyjnym albo odpowiedni kurs służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza,
  - 2) złożą egzamin uzupełniający według programu ustalonego na stopień szypca z przedmiotów nie objętych programem szkolenia w Marynarce Wojennej.
3. Do uzyskania wyższych stopni wymagane jest spełnienie warunków określonych w § 9 ust. 2 pkt 4—6 lub pkt 7 i 8 oraz w § 9 ust. 3—5.
- § 36. Oficerowie służby mechanicznej Marynarki Wojennej i działu mechanicznego służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, którzy ukończyli Oficerską Szkołę Marynarki Wojennej lub Wyższą Szkołę Marynarki Wojennej albo posiadają kwalifikacje określone w § 16 lub inne uznane za równorzędne, mogą uzyskać stopień oficera służby mechanicznej rybołówstwa morskiego na następujących warunkach:
- 1) stopień oficera mechanika okrętowego IV klasy, jeżeli posiadają:
    - a) 15-miesięczną praktykę przy obsłudze maszyn okrętowych w kampanii na okrętach wojennych lub na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza oraz
    - b) 9-miesięczną praktykę w warsztatach okrętowych, stoczniach bądź przy budowie lub naprawie maszyn okrętowych albo w warsztatach szkolnych Oficerskiej lub Wyższej Szkoły Marynarki Wojennej;
  - 2) stopień oficera mechanika okrętowego III klasy, jeżeli posiadają:
    - a) 30-miesięczną praktykę przy obsłudze maszyn okrętowych w kampanii na okrętach wojennych albo na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, w tym 24 miesiące na stanowisku oficerskim na okręcie odpowiadającym statkowi rybackiemu III kategorii,
    - b) 9-miesięczną praktykę w warsztatach okrętowych, stoczniach bądź przy budowie lub naprawie maszyn okrętowych albo w warsztatach szkolnych Oficerskiej lub Wyższej Szkoły Marynarki Wojennej;
  - 3) stopień oficera mechanika okrętowego II klasy, jeżeli posiadają:
    - a) 57-miesięczną praktykę w kampanii przy obsłudze maszyn okrętowych na okrętach wojennych lub na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, w tym 18 miesięcy na stanowisku oficerskim na okręcie odpowiadającym statkowi rybackiemu III kategorii oraz 12 miesięcy na stanowisku oficerskim na okręcie odpowiadającym statkowi rybackiemu II kategorii,
    - b) 9-miesięczną praktykę w warsztatach okrętowych, stoczniach bądź przy budowie lub naprawie maszyn okrętowych albo w warsztatach szkolnych Oficerskiej lub Wyższej Szkoły Marynarki Wojennej,
    - c) 6-miesięczną dodatkową praktykę pływania na stanowiskach oficerskich w działach służby mechanicznej na statkach rybackich I kategorii;
  - 4) stopień oficera mechanika okrętowego I klasy, jeżeli posiadają:
    - a) 72-miesięczną praktykę w kampanii przy obsłudze maszyn okrętowych na okrętach wojennych lub na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, w tym co najmniej 24 miesiące na stanowiskach dowódców działów okrętowych elektro-mechanicznych na okrętach II rangi,
    - b) 12-miesięczną dodatkową praktykę pływania na stanowiskach oficerskich w służbie mechanicznej na statkach rybackich I kategorii oraz
    - c) złożą egzamin wymagany do uzyskania stopnia oficera mechanika okrętowego I klasy.
- § 37. 1. Oficerowie służby mechanicznej Marynarki Wojennej i działu mechanicznego służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, którzy nie ukończyli Oficerskiej Szkoły Marynarki Wojennej lub Wyższej Szkoły Marynarki Wojennej i nie posiadają kwalifikacji określonych w § 16 lub innych uznanych za równorzędne, mogą uzyskać stopień oficera mechanika okrętowego IV klasy rybołówstwa morskiego, jeżeli posiadają:
- 1) 33-miesięczną praktykę pływania przy obsłudze maszyn okrętowych w kampanii na okrętach Marynarki Wojennej lub na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza,
  - 2) 9-miesięczną praktykę w warsztatach okrętowych i stoczniach bądź przy budowie lub naprawie maszyn okrętowych oraz
  - 3) złożą egzamin z zakresu wiadomości wymaganych od mechanika okrętowego IV klasy.
2. Podoficerowie zawodowi, nadterminowi i służby zasadniczej działu służby mechanicznej Marynarki Wojennej i działu mechanicznego służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, zwolnieni z czynnej służby wojskowej, mogą uzyskać stopień oficera mechanika okrętowego IV klasy rybołówstwa morskiego, jeżeli:
- 1) ukończyli kurs specjalistów (kurs podoficerski lub równorzędny) Marynarki Wojennej o kierunku mechanicznym albo odpowiedni kurs służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza,

- 2) odbyli 60-miesięczną praktykę przy obsłudze maszyn okrętowych w kampanii na okrętach wojennych lub na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza; 24 miesiące tej praktyki mogą być zastąpione praktyką w warsztatach mechanicznych, stoczniach bądź przy budowie lub naprawie maszyn okrętowych,
- 3) złożyli egzamin z zakresu wiadomości wymaganych od oficera mechanika okrętowego IV klasy.

§ 38. 1. Osoby posiadające stopnie szyprow I i II klasy w żegludze osłoniętej mogą uzyskać stopień szypia rybołówstwa morskiego, jeżeli:

- 1) posiadają 48-miesięczną praktykę pływania w charakterze kierownika statku w żegludze osłoniętej,
- 2) odbędą dodatkową 12-miesięczną praktykę pływania na morskich statkach rybackich w charakterze członka załogi w dziale służby pokładowej, w tym co najmniej 6 miesięcy na stanowisku starszego rybaka,
- 3) złożą uzupełniający egzamin teoretyczny i praktyczny według programu egzaminu wymaganego do uzyskania stopnia szypia rybołówstwa morskiego z przedmiotów zawodowych, nie objętych programem egzaminu na stopień szypia żeglugi osłoniętej.

2. Osoby posiadające stopień maszynisty I klasy w żegludze portowej i osłoniętej mogą uzyskać stopień oficera mechanika okrętowego IV klasy rybołówstwa morskiego bez dodatkowych warunków.

§ 39. 1. Do praktyki pływania wymaganej do uzyskania stopnia szypia może być zaliczona praktyka pływania na stanowisku mporządy na kutrach rybackich do 50 BRT, w ilości jednak nie większej niż 18 miesięcy.

2. Zatrudnienie na stanowiskach inspektorów rybołówstwa morskiego w urzędach morskich może być zaliczone do praktyki pływania wymaganej do uzyskania stopnia szypia w stosunku 4 miesiące zatrudnienia na tych stanowiskach za 1 miesiąc wymaganej praktyki pływania; zaliczona w ten sposób praktyka nie może przekraczać połowy praktyki pływania wymaganej do uzyskania tego stopnia.

3. Osobom zatrudnionym w stoczniach na statkach rybołówstwa morskiego na stanowiskach oficerskich w służbie mechanicznej i elektrycznej odpowiadających tym stanowiskom na statkach rybackich znajdujących się w eksploatacji, jak również osobom zatrudnionym w charakterze oficerów i inspektorów nadzoru technicznego, skierowanym przez armatora do stałego nadzoru przy budowie lub remoncie kapitalnym statków w stoczni, zalicza się do praktyki pływania wymaganej do uzyskania poszczególnych stopni oficerskich służby mechanicznej i elektrycznej — cały okres zatrudnienia i stałego nadzoru przy właściwym montażu siłowni i urządzeń elektrycznych na statkach oraz okresy pływania w podróży próbnych i prób na uwięzi. Zaliczenie to następuje w stosunku:

- 1) 1 miesiąc zatrudnienia za 1 miesiąc wymaganej praktyki pływania przy zaliczaniu zatrudnienia na stanowiskach I i II mechanika oraz I elektryka,
- 2) 2 miesiące zatrudnienia i stałego nadzoru za 1 miesiąc wymaganej praktyki pływania przy zaliczaniu zatrudnienia na pozostałych stanowiskach oficerskich i na stanowiskach inspektorów nadzoru.

Zaliczone w ten sposób zatrudnienie nie może przekraczać połowy praktyki pływania, wymaganej do uzyskania odpowiedniego stopnia oficerskiego.

4. Zatrudnienie na stanowiskach inspektorów technicznych okrętowej służby mechanicznej i elektrycznej w przedsiębiorstwach rybackich, w urzędach morskich i w przedsiębiorstwie „Polski Rejestr Statków” w pionie rybołówstwa morskiego zalicza się oficerom i kandydatom na oficerów tych służb do praktyki pływania oraz praktyki warsztatowej

i stoczniowej, wymaganej do uzyskania poszczególnych stopni — w stosunku 4 miesiące zatrudnienia na tych stanowiskach za 1 miesiąc wymaganej praktyki. Zaliczenie to dotyczy wszystkich stopni; zaliczona w ten sposób praktyka nie może przekraczać 6 miesięcy praktyki wymaganej do uzyskania poszczególnego stopnia.

5. Oficerom służby pokładowej i mechanicznej zalicza się do praktyki pływania, wymaganej do uzyskania wyższych stopni, okres pracy na stanowisku kierownika lub oficera praktyk w specjalności odpowiedniej służby na rybackich statkach szkolnych i na innych statkach rybackich, znajdujących się w eksploatacji w odpowiedniej żegludze. Okres zaliczonej praktyki nie może wynosić więcej niż 8 miesięcy; zaliczenie to nie ma zastosowania przy uzyskaniu stopni kapitana żeglugi wielkiej i oficera mechanika okrętowego I klasy.

§ 40. 1. Praktykę pływania wymaganą według przepisów niniejszego rozporządzenia do uzyskania poszczególnych stopni oficerskich w służbie pokładowej, odbytą na statkach-bazach i statkach łącznikowych rybołówstwa morskiego, zalicza się w ilości nie większej niż połowa praktyki wymaganej do uzyskania poszczególnych stopni oficerskich w tej służbie.

2. Do praktyki pływania wymaganej do uzyskania poszczególnych stopni oficerskich może być zaliczana praktyka pływania na statkach morskich innych niż rybackie na zasadach, które określi instrukcja Ministra Żeglugi.

§ 41. Przy zbiegu praktyk zastępczych przewidzianych w §§ 39 i 40 ust 2 zaliczeniu na określony stopień podlega tylko jedna z tych praktyk. Kumulacja praktyk zastępczych jest niedopuszczalna.

§ 42. Za zezwoleniem Ministra Żeglugi mogą być zatrudniane na statkach rybackich w charakterze oficerów na stanowiskach nie wymienionych w niniejszym rozporządzeniu osoby posiadające specjalne kwalifikacje zawodowe.

Rozdział 2.

Przepisy szczególne dla rybaków.

§ 43. 1. Obywatele polscy posiadający zagraniczne świadectwa rybackie mogą na ich podstawie uzyskać odpowiednie świadectwa polskie za zezwoleniem dyrektora urzędu morskiego.

2. Cudzoziemcy mający prawo stałego pobytu w Polsce, posiadający zagraniczne świadectwa rybackie, mogą na ich podstawie otrzymać odpowiednie świadectwa polskie za zezwoleniem dyrektora urzędu morskiego i po złożeniu sprawdzającego egzaminu ze znajomości języka polskiego i obowiązujących przepisów polskich w zakresie wykonywania czynności służbowych na polskich morskich statkach rybackich.

3. Cudzoziemcy mający prawo stałego pobytu w Polsce, a nie posiadający zagranicznych świadectw rybackich, mogą uzyskać za zezwoleniem dyrektora urzędu morskiego stopnie rybackie na warunkach ustalonych w niniejszym rozporządzeniu dla obywateli polskich.

§ 44. 1. Uczniowie Państwowej Szkoły Rybołówstwa Morskiego w specjalności służby pokładowej otrzymują stopnie rybackie na następujących warunkach:

- 1) po odbyciu pływania kandydackiego — stopień praktykanta pokładowego,
- 2) po ukończeniu pierwszego roku nauki — stopień młodszego rybaka,
- 3) po ukończeniu drugiego roku nauki i odbyciu 6-miesięcz-

nej praktyki pływania na statkach rybackich w dziale służby pokładowej — stopień rybaka.

2. Uczniowie szkoły wymienionej w ust. 1 w specjalności służby mechanicznej otrzymują stopnie rybackie na następujących warunkach:

- 1) po ukończeniu pierwszego roku nauki — stopień praktykanta motorzysty i pomocnika palacza,
- 2) po ukończeniu drugiego roku nauki i odbyciu 6-miesięcznej praktyki pływania na statkach rybackich w dziale służby mechanicznej w charakterze ucznia, praktykanta motorzysty lub pomocnika palacza — stopień młodszego motorzysty lub palacza w zależności od rodzaju odbytej praktyki.

3. Absolwenci szkoły wymienionej w ust. 1 w specjalności służby pokładowej, posiadający 12-miesięczną praktykę pływania na statkach rybackich w dziale służby pokładowej, otrzymują stopień starszego rybaka.

4. Absolwenci szkoły wymienionej w ust. 1 w specjalności służby mechanicznej, posiadający 12-miesięczną praktykę pływania na statkach rybackich w dziale służby mechanicznej, otrzymują stopień motorzysty lub smarownika — w zależności od rodzaju posiadanej praktyki.

§ 45. Podoficerowie i marynarze rezerwy Marynarki Wojennej i służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza specjalności służby mechanicznej mogą uzyskać:

- 1) stopień młodszego motorzysty, jeżeli ukończyli kurs motorzystów w Marynarce Wojennej lub w służbie morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza i posiadają 18-miesięczną praktykę pływania w tej specjalności na okrętach Marynarki Wojennej w kampanii lub na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, 6 miesięcy tej praktyki może być zastąpionych praktyką w warsztatach okrętowych lub stoczniach przy budowie lub naprawie silników spalinowych,
- 2) stopień palacza, jeżeli ukończyli kurs maszynistów w Marynarce Wojennej i posiadają 12-miesięczną praktykę pływania w tej specjalności na okrętach Marynarki Wojennej w kampanii,
- 3) stopień motorzysty, jeżeli ukończyli podoficerski lub równorzędny kurs motorzystów w Marynarce Wojennej lub w służbie morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza i posiadają ogółem 30-miesięczną praktykę pływania w tej specjalności na okrętach Marynarki Wojennej w kampanii lub na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza; 12 miesięcy tej praktyki może być zastąpionych praktyką w warsztatach szkolnych, okrętowych lub stoczniach przy budowie lub naprawie silników spalinowych,
- 4) stopień smarownika, jeżeli ukończyli podoficerski lub równorzędny kurs maszynistów w Marynarce Wojennej i posiadają ogółem 24-miesięczną praktykę pływania w tej specjalności na okrętach Marynarki Wojennej, w tym co najmniej 6 miesięcy na stanowisku dowódcy grupy maszynowej.

§ 46. 1. Przy uzyskiwaniu stopni rybackich w służbie pokładowej posiadaną praktykę pływania na statkach morskich innych niż rybackie oraz stoczniową praktykę pływania na statkach w podróży próbnych, jak również praktykę pływania na okrętach Marynarki Wojennej w kampanii i służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza zalicza się do uzyskania poszczególnych stopni tylko do stopnia rybaka włącznie; zaliczenie to nie może wynosić więcej niż połowę praktyki pływania, wymaganej do uzyskania określonego stopnia.

2. Przy uzyskiwaniu stopni rybackich w służbie mechanicznej posiadaną odpowiednią praktykę pływania na statkach morskich innych niż rybackie oraz na okrętach Marynarki Wojennej w kampanii i służby morskiej Wojsk Ochrony

ny Pogranicza zalicza się w całości do praktyki wymaganej do uzyskania określonego stopnia.

3. Osobom zatrudnionym w stoczniach na statkach rybołówstwa morskiego na stanowiskach rybackich w służbach mechanicznej i elektrycznej, odpowiadających tym stanowiskom na statkach rybackich znajdujących się w eksploatacji, zalicza się do praktyki pływania wymaganej do uzyskania poszczególnych stopni rybackich tych służb — okres zatrudnienia przy właściwym montażu siłowni i urządzeń elektrycznych na statkach oraz okresy pływania w podróży próbnych i prób na uwięzi. Zaliczenie to następuje w stosunku 2 miesiące pływania w podróży próbnej lub zatrudnienia za 1 miesiąc wymaganej praktyki w odniesieniu do wszystkich stopni i stanowisk rybackich w służbach mechanicznej i elektrycznej. Zaliczone w ten sposób zatrudnienie nie może przekraczać połowy praktyki pływania wymaganej do uzyskania odpowiedniego stopnia rybackiego.

4. W przypadkach uzasadnionych praktyka pływania na kuterach rybackich w charakterze młodszego motorzysty lub motorzysty może być zaliczona w stosunku dwa miesiące za jeden miesiąc praktyki pływania w dziale służby pokładowej wymaganej do uzyskania stopnia rybaka.

5. Przy zbiegu praktyk zastępczych, przewidzianych do zaliczenia tylko w połowie (ust. 1 i 3), zaliczeniu na określony stopień podlega tylko jedna z tych praktyk. Kumulacja praktyk zastępczych jest niedopuszczalna.

§ 47. Za zezwoleniem dyrektora urzędu morskiego mogą być zatrudniane na statkach rybackich w charakterze rybaków na stanowiskach nie wymienionych w niniejszym rozporządzeniu osoby posiadające specjalne kwalifikacje zawodowe.

DZIAŁ V

Kwalifikacje zawodowe załóg na morskich statkach rybackich odbywających podróże próbne.

§ 48. W odniesieniu do załóg morskich statków rybackich odbywających podróże próbne mają zastosowanie odpowiednio przepisy rozporządzenia powołanego w § 19. Kierownikiem statku (kapitanem) powinna być jednak osoba posiadająca odpowiedni stopień oficera rybołówstwa morskiego; odstąpienie od tego wymagania możliwe jest za zgodą dyrektora właściwego urzędu morskiego.

DZIAŁ VI

Dyplomy i świadectwa, ich wydawanie i wymiana. Egzaminy.

Rozdział I.

Dyplomy i komisje egzaminacyjne dla oficerów.

§ 49. 1. Uzyskanie stopnia oficerskiego potwierdza się dyplomem.

2. Wzory dyplomów ustala Minister Żeglugi.

§ 50. Dyplomy oficerów wydają:

- 1) dyplomy kapitana żeglugi wielkiej i oficera mechanika okrętowego I klasy — Minister Żeglugi na wniosek urzędu morskiego,
- 2) pozostałe dyplomy — dyrektorzy urzędów morskich.

§ 51. 1. Programy kursów i egzaminów oraz regulamin egzaminów przewidzianych dla oficerów ustala Minister Żeglugi w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej.

2. Skład komisji egzaminacyjnych ustala Minister Żeglugi.

3. W skład komisji egzaminacyjnej wchodzi również przedstawiciele Związku Zawodowego Marynarzy i Portowców oraz przedstawiciele Marynarki Wojennej.

Rozdział 2.

Świadectwa i komisje egzaminacyjne dla rybaków.

§ 52. 1. Uzyskanie stopnia rybackiego potwierdza się świadectwem, z wyjątkiem pierwszego stopnia w każdej specjalności w służbach pokładowej, mechanicznej i administracyjno-gospodarczej.

2. Wzory świadectw ustala Minister Żeglugi.

§ 53. Świadectwa rybaków wydają dyrektorzy urzędów morskich.

§ 54. 1. Programy kursów i egzaminów oraz regulamin egzaminów przewidzianych dla rybaków ustala Minister Żeglugi.

2. Skład komisji egzaminacyjnych ustalają dyrektorzy urzędów morskich.

3. W skład komisji egzaminacyjnych wchodzi również przedstawiciele Związku Zawodowego Marynarzy i Portowców oraz przedstawiciele Marynarki Wojennej.

DZIAŁ VII

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 55. Osoby, które w rybolówstwie morskim uzyskały stopnie porucznika żeglugi małej i oficera mechanika okrętowego IV klasy przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia, obowiązane są posiadać przy ubieganiu się o stopnie kapitana żeglugi wielkiej i oficera mechanika okrętowego I klasy dodatkową praktykę pływania w ilości 12 miesięcy zamiast 18 miesięcy, a przy ubieganiu się o stopnie mechanika okrętowego II klasy — dodatkową praktykę pływania w ilości 18 miesięcy zamiast 24 miesięcy.

§ 56. Dyplomy oficerów i świadectwa rybaków służby nawigacyjnej i mechanicznej uzyskane na podstawie dotychczasowych przepisów traktowane są jak odpowiednie dyplomy i świadectwa uzyskane na podstawie niniejszego rozporządzenia.

§ 57. 1. Osoby, które w dniu wejścia w życie rozporządzenia zajmują stanowiska rybackie na polskich morskich statkach rybackich, mogą uzyskać odpowiednie świadectwa bez składania egzaminów przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do starszych rybaków i kucharzy okrętowych.

§ 58. 1. W przypadkach szczególnie uzasadnionych Minister Żeglugi może:

- 1) zwolnić osobę ubiegającą się o uzyskanie określonego stopnia oficerskiego od warunku posiadania wymaganego

na ten stopień świadectwa dojrzałości (§ 9 ust. 3—5 oraz § 15 ust. 2—4),

- 2) wyrazić zgodę na uzyskanie określonego stopnia oficerskiego przez osobę, której wykształcenie zawodowe lub praktyka warsztatowa i stoczniowa nie odpowiada ściśle wymaganiom określonym dla uzyskania tego stopnia, jeżeli osoba ta posiada praktykę pływania nie mniejszą niż przewidziana w niniejszym rozporządzeniu praktyka wymagana odpowiednio od absolwentów szkół,
- 3) zwolnić osobę ubiegającą się o uzyskanie określonego stopnia oficerskiego od obowiązku składania egzaminu, przewidzianego dla uzyskania tego stopnia w niniejszym rozporządzeniu.

2. Wnioski w sprawach określonych w ust. 1 pkt 1—3 składa się za pośrednictwem właściwego urzędu morskiego, który po zaopiniowaniu przesyła je do Ministra Żeglugi.

3. W przypadkach szczególnie uzasadnionych dyrektor urzędu morskiego może:

- 1) zwolnić osobę ubiegającą się o uzyskanie stopnia rybackiego od warunku posiadania świadectwa ukończenia szkoły podstawowej (§ 20),
- 2) wyrazić zgodę na uzyskanie określonego stopnia rybackiego przez osobę, której wykształcenie zawodowe lub praktyka zawodowa na lądzie nie odpowiada ściśle wymaganiom określonym dla uzyskania tego stopnia, jeżeli osoba ta posiada praktykę pływania przewidzianą dla uzyskania tego stopnia w niniejszym rozporządzeniu,
- 3) zwolnić osobę ubiegającą się o uzyskanie określonego stopnia rybackiego od obowiązku składania egzaminu przewidzianego dla uzyskania tego stopnia w niniejszym rozporządzeniu.

4. W przypadkach uzasadnionych względami konieczności eksploatacyjnej dyrektorzy urzędów morskich mogą wydawać oficerom i rybakom na czas określony zezwolenia uprawniające do zajmowania stanowisk wyższych niż te, do których zajmowania uprawnia posiadany przez nich dyplom lub świadectwo, pod warunkiem zachowania niezbędnych wymagań bezpieczeństwa żeglugi.

§ 59. 1. Osoby zatrudnione na statkach rybackich w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, a nie posiadające umiejętności pływania, powinny uzyskać tę umiejętność w ciągu 3 lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia.

2. Warunek posiadania umiejętności pływania nie dotyczy osób zatrudnionych na statkach rybackich, które w dniu wejścia w życie rozporządzenia ukończyły 40 lat życia.

3. W uzasadnionych przypadkach dyrektor właściwego urzędu morskiego może zwolnić od obowiązku posiadania umiejętności pływania także inne osoby niż wymienione w ust. 2.

§ 60. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie miesiąca od dnia ogłoszenia.

Minister Żeglugi: S. Darski